



دانشگاه تهران  
وزارت آموزش و پرورش  
مرکز ملی پژوهش‌های روانشناختی و مشاوره‌ای



## مقایسه تأثیر وابستگی به اینترنت و سبک تربیتی خانواده بر رفتارهای جامعه‌پسند دانش‌آموزان

سوما آزموده

کارشناسی ارشد روانشناسی کودکان استثنایی دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه

و آموزگار کودکان استثنایی آموزش و پرورش، ارومیه

Teachsoma@gmail.com

### چکیده

هدف این تحقیق مقایسه تأثیر وابستگی به اینترنت و سبک تربیتی خانواده بر رفتارهای جامعه‌پسند دانش‌آموزان بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان متوسطه شهر ارومیه بود که براساس فرمول کوکران و با استفاده از روش تصادفی خوشه‌ای ۳۷۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش این تحقیق از نوع پژوهش‌های توصیفی همبستگی می‌باشد. ابزارهای سنجش شامل پرسشنامه‌های استاندارد بود که روایی و پایایی آنها تایید شد. پایایی پرسشنامه‌ها بر اساس آلفای کرونباخ برای رفتار جامعه‌پسند ۰/۷۷، و مقیاس سبک تربیتی ۰/۷۳ و وابستگی به اینترنت ۰/۸۰ به دست آمد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نشان داد که سبک تربیتی خانواده و وابستگی به اینترنت با رفتار جامعه‌پسند دانش‌آموزان ارتباط معناداری دارد. متغیر سبک تربیتی خانواده حدود ۰/۲۷۸ درصد از رفتار جامعه‌پسند را تبیین می‌کند و متغیر وابستگی به اینترنت حدود ۰/۷۳۷ درصد از رفتار جامعه‌پسند را تبیین می‌کند. بنابراین می‌توان گفت که وابستگی به اینترنت تأثیر بالاتری نسبت به سبک‌های تربیتی والدین بر رفتار جامعه‌پسند دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی:

واژگان کلیدی: رفتار جامعه‌پسند، سبک تربیتی خانواده، وابستگی به اینترنت، دانش‌آموزان

### ۱- مقدمه

انسان که موجودی اجتماعی است، در بافت اجتماعی خود به کنشگری می‌پردازد و در حین تعاملات اجتماعی و در قبال دیگران، رفتارهایی را انجام می‌دهد که بسیاری از آن‌ها برای دیگر اعضای جامعه مفید است. در اصطلاح صاحب‌نظران حوزه روان‌شناسی، چنین رفتارهایی معمولاً با عنوان رفتارهای جامعه‌پسند<sup>۲</sup> یا یاری‌رسان شناخته می‌شوند (لیندنبرگ<sup>۳</sup>، ۲۰۰۶). در حوزه شناخت اجتماعی، رفتارهای جامعه‌پسند (که رفتارهای جامعه‌پسند و رفتارهای مطلوب اجتماعی نیز گفته می‌شود) توجه زیادی را به خود معطوف نموده است. رفتارهای جامعه‌پسند را می‌توان از مطلوب‌ترین کیفیت‌های هویت فرد دانست. آنچنان که این رفتارها در نقش یک متغیر مهم برای به ثمر رسیدن رشد افراد به ویژه در زمینه‌های اخلاقی و اجتماعی شناخته می‌شوند (پادیل و والکر و فرایسر<sup>۴</sup>، ۲۰۱۴). اهمیت رفتار جامعه‌پسند که یکی از جنبه‌های مهم رشد اخلاقی است، محققان را به بررسی مولفه‌هایی که این گونه رفتارها را شکل می‌دهد سوق داده است (کارلو، وهمکاران<sup>۵</sup>، ۲۰۱۰). رفتار جامعه‌پسند پیامدهای مثبت اجتماعی دارد و با انگیزه برآوردن نیازهای دیگران صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر رفتارهای جامعه‌پسند در مقابل رفتار خودخواهانه و نیز رفتارهای ضد اجتماعی مانند خشونت، مغرضانه عمل کردن و پرخاشگری قرار دارند و با همدلی و نوع دوستی (آیدانلی و همکاران<sup>۶</sup>، ۲۰۱۳)، کیفیت دوستی‌ها (مارکوویچ و

<sup>۲</sup> prosocial behavior

<sup>۳</sup> Linden berg

<sup>۴</sup> Padilla-Walker & Fraser

<sup>۵</sup> Carlo, Knight, McGinley, Goodvin & Roesch

<sup>۶</sup> Aydinl, Bender & Chasiotis